

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA.

PERIÓDICH SATÍRICH, HUMORÍSTICH, IL·LUSTRAT Y LITERARI.
DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA.

2 CUARTOS CADA NÚMERO PER TOT ESPANYA

Y 10 CENTAUS PAPER EN L' ISLA DE CUBA.

NÚMEROS ATRASSATS 4 CUARTOS.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, 20.—BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya 8 cals.—Cuba y Puerto-Rico, 10.—Estranger 12.

LA IGNOCENCIA DE AQUELL TEMPS.

Article dedicat a n' en Llauder y a las HIJAS DE MARÍA.

«Oh aquell temps! Qui no ha sentit avants y ara, elogiar per vells y capellans aquell temps? Las orellas tenim plenas de escoltar a tort y a dret que: aquell temps era aixó, aquell temps era alló, era lo de aquí, lo de allí y lo de més enllà: en una paraula, en aquell temps tot era bó y avuy tot es dolent; la ignocencia regnava en aquell temps, y avuy impera sols la traïdoria.

En efecte, llavors tot era pur, y podriam deixarho ben probat, tant sols repetint una cantarella popular castellana de la mateixa época, que diu:

«Un fraile me pidió un beso
bien quisiera darle dos!
porque los besos de fraile
dicen que vienen de Dios.»

Qui diu frares, diu capellans, y qui diu dos petons diu... vaja etcètera; ja m' entenen vostés, no son pas tant tontos; si ho fossen, ja no llegirian l' ESQUELLA DE LA TORRATXA.

Com deyam, donchs, era molt natural, en aquells temps, que 'ls ministres de Déu s' apoderessen de la llar de la família, y que fos tingut a deshonra passar un dia sense rebre la visita de algun eclesiàstich, fos de la classe que fos.

La gent de bè de Barcelona y altres punts, déu molt a la mentada classe clerical; y tant! Figúrinse qu' en aquell temps vá ser creada la casa de Maternitat.

En aquell temps la puresa de las noyas era inmensa, no com avuy que als quinze anys saben las més recatadas, al menos tant com una llevadora. Si las haguessen vistas sense mirinyachs, polissons, ni anyadits de cap classe; ab la mitjeta mitj blanca, mitj al garrò; encaixonat lo péu dins d' una sabateta lligada ab cintas en forma de créu, perque 'ls mals esperits no 'ls entressin al cos per aquella part; los cabells aplacats formant tres ensiamadas atravesadas per una agulla de vidre, mitj aixafadas sobre 'ls polsos y la nuca; la faldilleta de jaconar ben estiradeta, y bastant curta y ab la trinxa tres quarts més amunt de la cadera; lo mocador de pita de colors violats, encreuhat també sobre 'l pit, tiradas las puntas en detrás y ficadas dintre 'l lligam d' un devantal ab dos butxacas, que una d' ellas estava casi sempre destinada a durhi lo berenari... Alló era bonich! Ab aquest trajo las nenas fins a 23 ó 24 anys anavan a costura, ahont s' aprenia lo que avuy no s' ensenya en cap col·legi; allí resavan, feyan novenas, aprenian de cusir, basteta y fins de fer mitja.

Pobretas! Entre mitj d' aquestas feynas y quan des-cansavan de las oracions que anavan dihent tot treba-

llant, la mestra comensava alguna cansoneta, que per supuesto, era sempre castellana y todas las noyas li anavan fent coro ab la major castedat.

Inútil es dir que las ditas cançons no tenian la més petita mácula de pecat; per exemple:

«Oh niño Cupido,
oh triste rigor,
yo quiero y no puedo
gozar de tu amor.»

Aixó es sols l' *estribillo*; per ell podrán judicar; també s' cantava molt un' altra, que comensava aixís:

«Estava Fray Pedro
sentadito al sol
el hábito abierto
y afuera el cordon.»

«Han vist may una senzillés més gran? Y aixó que no volém parlar d' aquella altra cansó del governador y la molinera, ni d' aquella que diu: *yo tengo un animalito tan chiquirritito*, etc.

Per supuesto que alló de ensenyar de lletra a las noyas y fer que sapiguessen quan menos de contar, no era lo que s' cregués més indispensable, y aquí havém de confessar que ho tenian bastant descuidat.

Tot t' és seus petits defectes en aquest món.

La ignocencia qu' hém vist presidia en las cansonetes de costura, s' observava en tot. En las casas se reunian varias familias y passavan la vetllada dihent endavinallas d' aquesta categoria:

«Arran de cuixa tinch un forat, que se m' hi fica un pam de carn crua.»

Acabada de dir, las castas riallas dels oyents apenas si deixavan sentir una véu que cridava.—¡Es la butxacal! es la butxacal! ¡hela, que ja ho sabia!—Després d' aquesta ne venian d' altres de més peludas, que avuy no 'ns atrevim a reproduhir per no ofendre la malícia dels nostres temps.

Inútil advertir que las autoras d' aquestas endavinallas eran donas ja fetas y las ignocentas nenas estaban encarregadas de cridar lo seu significat y dihent cridar, perque feyan tanta gracia aquellas ignocentadas, que las riallas deixavan al auditori molt temps sense entendre res.

També ignocentament com tot lo demès se jugava al joch dels disbarats. Los concurrents a la reunió s' assentavan formant rotlló, homes y donas barrejats y cada hu venia obligat a fer una pregunta al de la dreta, y contestar a la que li havia fet lo de la esquerra y quan tothom estava llet, devian publicar per torn en véu alta la pregunta de l' un y la resposta de l' altre.

Posém un sol exemple; pero no... val més que no 'l posém, perque fàcilment nos faria avergonyir tanta ignocencia. Qui no ha jugat sent criatura al *joch dels disbarats*? A qui no han fet caure més d' una vegada

la vena que tenia als ulls, las combinacions sortidas de un dels jochs més candorosos d' aquell temps!

Intelligenti pauca.

«Y qué dirém del quinto ó loteria? Y del ball? Ja se sap que per ballar lo minuet, tant sols s' agafavan per la punteta dels dits; pero y l' *escote* que usavan las donas? Y 'ls pantalons ajustats dels homes? Y aquellas cortesias y aixecadetas de camas, no era tot plegat molt més ignocent que 'ls balls d' avuy, classe per classe de la societat?

Reparo que vaig extenentme massa y si hagués de dir tot lo que se m' acut, no quedaria sít per res més; bastará dir qu' en aquell temps tot corria parellas y tot estava identificat ab la ignocencia; fins l' alumbrat; es a dir: fins la llumanera.

Aquell pámpol de llumanera que il·luminava mitja sala deixant l' altra mitja a las foscas, era una proba palpable (y tant palpable!) de que la malícia no existia en las candorosas ánimas de aquell temps. Quants ab la major senzillés passavan la vetlla amparats per la sombra del dit pámpol, mentres sos pares jugavan distretament a la brisca ó la manilla, aprofitant tot lo seu resplandor!

De quan en quan algun d' aquestos pares apartava la seva atenció de las cartas y deya en véu alta:

«¿Qué féu aquí noys que no vos sento?»

Y 'l noy (criatura de 22 anys) contestava:

«M' estich aquí pare, que la Layeta m' ensenya l' oració de sant Antoni.»

La Layeta era una nena de 19 anys.

Aquestos dos personatjes que trech per exemple, encare viuen, y la seva filla si pogués recordar lo que vá passar avants de neixe podria explicar algunas cosas respecte al pámpol d' una llumanera.

Jo, pobret de mí, que no tinch més que onze fillas per casar encara, com soch una mica tallat a la moda de avuy, no hi volgut seguir las bonas costums d' aquell temps, y en lloch de la cantarella que hi posat al principi d' aquesta curta y verídica historia, los hi ensenya aquesta altra:

«Un fraile me dijo un día:

«Dame la mano ¡salero!»

Y le dije: Padre mío,

«coja V. la del mortero.»

Qui diu frares diu capellans y tot altre home d' iglesia; perque crech que aquesta gent, encare voldrian tornar a aquell temps.

!!!Oh, aquell temps!!!

P. A. U.

UN SARAHUISTA NOVELL.

—No 'n coneixen cap d'aquesta ganaderia?... Donchs seguin, que pendran xocolate mentres los ne presento un....

...Estan servits?

Comensin, pues á rosegar melindros y secalls.

Suposinse que 'l nostre heroe 's diu Ramonet y qu' es de una familia acomodada.

—Li han prés bé las fisonosèvas? ¿Si? Donchs tiro al dret.

Una societat recreativa, aliada á la Nova de la Mercè, dona un ball d' any. Com de costum, als assistents se 'ls exigeix lo traje de societat.

La familia de 'n Ramonet està relacionada ab un individu de la citada societat y com es molt natural, just y lògic, lo tal individu 'ls invita á dit ball. La familia s' excusa elegant motius de més ó menos efecte escénic; mes en Ramonet que á la trassa no s' ha mogut encare de la closca del ou, ni ha vist may lo mon per cap forat, y está dessitjós de donarse expansió, diu: que ell hi anirà mentres se compromet 'l seu amic á ferli de Cicerone. L' altre no hi posa cap reparo y li diu que li enviará una invitació 'l dia següent y que tots dos ja 's trobaran al ball.

Endavant...

—Si han acabat lo xocolate prenguin unas torradetas ab mantega.

Bueno. 'N Ramonet ha rebut ab tota puntualitat la tarjeta-invítació y ja 's prepara per anar á desllorigarse las camias. Coincidencia! 'L nostre babau-cistella té noticias de que al mateix ball hi anirà la Ramoneta, una nena de setze anys, més mona que una canoa, més aixerida qu' un estel, més llesta qu' una màquina fotogràfica y més rosada que cap rosella: en fi, una nena de totes prenas capás de fer felis al home més exigent, una nena á qui 'n Ramonet adora ab tant secret, qu' ella mateixa encare no ho sab.

Quina ocasió més propicia per descarregarli, tot ballant, lo pés del seu cor! ¡Quanta felicitat! ¡quin paradís!

Lo nostre trompa en tot lo dia no respira, no mira, ni menja res més que 'l pensament de la Ramoneta.

¡Pobre xicotat! Poch se pensa ella que 'ls seus atractius, hajin sigut més potents que tots los terremotos, puig que no més ab una xispa de sos ulls, ha lograt encendre un volcá plé de tendresas en lo pit de 'n Ramonet; mentres que 'ls terremotos no han arribat á encendre ni una pipa.

—Vostés tenen set? noy! nooooy! porta jelats pè 'ls senyors!

En Ramonet, si bé ha sopat molt lleugerament, ha procurat que tot quant amagatsemava á dintre 'ls docks del seu individu, fos de molt aliment. Tot això ha dit ell que ho feya, á fi de no enfartegarse y evitar de aquest modo la suor.

Ja ha sopat. Pren lo sobretodo y se 'n va. Seguimlo.

Vá corrents á casa 'l barber y á més de tallarse 'ls cabells del cap y afeitar-se 'ls pèls de la cara, 's fá fe una fricció de quinina, ordena que li arriassin los cabells y mana que li posin una mica de cosmètic al petit mostatxo de pèl muixi. Surt y fá escala á casa 'l limpiabotas. D' aquí vá al Sigle y compra uns guants, una corbata, una botella d' essencias perfumadas y una boquilla d' ambar. Passa per l' estanch y compra ve-gueros de 'ls més bons. Entra á can Llibre y 's fá omplir las butxacas de caramet-los y atmetilas d' Arenys. Acabat no sabent que fer més y creyentse tenirho tot comprat, s' entorna cap á casa.

Entra al seu quarto y á pesar de que de llevada s' ha rentat y més tart ha prés un bany á la Rambla de Canaletas, torna á rentarse. Luego 's pentina, 's talla las ungias, 's perfuma, 's vesteix d' etiqueta, ab molt cuidado, instala un petit bouquet de violetas al trau de la levita, 's mira mil voltas al mirall, pregunta á la criada si tot li está bé, de tant respallar inutilisa un respall, 's tapa la carabassa ab un sombrero de pistó més flamant qu' una flama, pren l' abrich y varios mocadors de balista enribetats de seda, demana quatre duros al seu gueto qui n' hi dona deu y la clau de la escaleta, encén un puro, estrena la boquilla, 's posa 'ls guants y fuig corrents com si l' empaytessin los mals esperits perque té por de no serhi á temps.

—Mentres ell camina per arribar al ball, si no hi tenen inconvenient, podem fer un *ponche*. ¿Ho acceptan?

Donchs apa.

—¿Están tots servits?—Me 'n alegro.

Ja ha arribat al desitjat saló. Entra, passa pèl café y de tant atalayat que vá ab sa fallera, no repara en son amic que li fá senyas desde una taula, perque 's reuneixi ab ell.

Deixémlo passar:

A la conserjeria l' aturan y li fan donar la invitació. Gràcias á Déu, no se l' ha descuidada.

A la guardarropia deixa 'l sobretodo, 'l sombrero y 'l bastó, dona propina y no pren número.

Contjntu y al vestibul hi troba un conserje vestit d' uniforme que allarga la mà y li dona un programa. Ell, creyentse que es una felicitació, fica má á la butxaca de la hermillia y li dona una bona propina.

Ja 's fica á dins, mes á causa d' haberse 'ls embalsadors deixat un descussit á la alfombra, s' entrebancan y cau de cara á terra, trencantse la boquilla y surtintli sanch dels nassos, en lo precís moment en que 'l vocal de turno advertia que si alló no s' arreglava, algú podia pendrehi mal. L' amic de 'n Ramonet que li anava al darrera, l' ajuda á aixecarse y se l' emporta á la conserjeria á fi d' arreglar del millor modo possible 'ls desperfectes suferts.

Compostas las averias, en Ramonet torna al ball. Lo seu amic lo presenta á varios sarahuistas ja acorassats, los quals se dolén del *percanche* que l' hi ha succehit.

En Ramonet que no més té una idea, 's desempallaga com pot de tots y comensa á rodar tot lo saló, en busca de la seva idolatrada Dulcinea.

Quan ja desesperava de poderla trobar, quan ja 'l seu cor plé de fel, esglayat, comensava á fondres per la potencia del foc de sa passió violenta.... ¡oh sort! la véu á certa distancia en una actitud tan académica, que se li ven la pantorrilla més tornejada que una baldufa. 'L nostre Tenorio enlluernat per tanta hermosura, després de haverse enrejolat lo semblant de la cara y quant á pesar de sas precaucions un suor fret s' ha apoderat del seu individu, vá y 's planta al costat de la seva diva.

—¿Com vá Ramoneta? diu mitj ennuégat.

—Bé gracias ¿y vosté?

—Bé gracias ¿y la familia?

—Perfectament bé, gracias.

—Tenia ya algún antecedente de que vendria vosté á honrar aquest ball y aixó es lo que m' ha mogut á assistiri també, de consegüent com desitjo dirli moltes cosas, si bé no soch ballador, si vosté no hi té inconvenient podria comprometre l' americana próxima y aixis tindria ocasió de dirli tot quant dessitja y anheia 'l meu cor.

—Perque no m' ho diu are que no tenim res que fer?

—Perque no crech la ocasió prou oportuna. Ademés lo meu ánimo...

—L' té poch animat. ¿Eh? Mes si tant s' hi empenya y promet no trepitjarme, no tinch cap inconvenient en ballar ab vosté.

—Cregui Ramoneta que gracias á la seva amabilitat soch l' home més felis.

—Me 'n alegro. Pasiobé.

—Hasta luego Ramoneta.

—Estiga bé (quina gatosa!)

Si vostés volen mentres s' espera 'n Ramonet que acabin lo waltz, per ballar l' americana, podem anar á la galeria y aixis veurém la bomba.

—Aixis m' agradan. Sempre amables. Ja tocan l' americana: 'n Ramonet vá y presenta 'l bras á la Ramoneta, mes com qu' ell no més ha ballat una vegada á Fransa y 'ls francesos tenen la costum d' oferir á la balladora 'l bras esquer y no 'l dret com nosaltres; succeheix que ell ho fá aixis y mereix una llissó de la Ramoneta.

'S passejan un bon rato sense que cap dels dos rompi l' silenci; per fi 's determinan á ballar mes en Ramonet atontat per tantas tragerias, y joyós hasta l' extrem d' estar cego, perque té á sa sirena en sos brassos, en lloch de posarli la mà dreta á la cintura y ab la esquerra aguantarli la seva mà dreta, ho fá al revés; lo que li proporciona un altre llissó que acaba ab la serenitat del nostre infortunat sarahuista.

Per fi, després de no poch treballs, logra la Ramoneta fer ballar á 'n Ramonet. Escollémlos.

—Ramonet! Vosté m' ha dit... ¡no m' trepitjil!... Vosté m' ha dit que desitjava ballar ab mi per dirme moltes cosas.... ¿Qué té que tremola?... Ja s' acaba 'l ball y encara no m' ha dit res ¿qu' espera?

—Es veritat... ah, nó... sí... sí... li vull dir... ¿no es veritat que fá calor?

—Y tant!... ¡no está poch roig!... Apartis del llum que s' encendria!

—Si plougués!... fá un temps tan... tan... glacial...

—Yeurá! Si tot lo que m' ha de dir son cosas per l' estil ja pot plegá 'l ram... ¡Fassi 'm lo favor d' apartá un xich més lo seu pit, que 'm molestia!...

—Per complaurela toch capás de tot... Hasta... hasta...

—...De se impertinent... Lo seu jenoll dret fa ja molt rato que 'm molestia. No se ahont devia aprendre de ballar vosté! Balli ab més decencia ó acompanyim al puestol...

—¡Senyoreta! La mèva turbació, 'l mèu éxtassis, la mèva timides son la causa de que 'm fassi pesat devant de 'ls seus ulls, més potents que cap foc de llum elèctric... que cap llanterna de sereno...

—Sembla que s' animal ¿Vol que li dongui corda? Miri; la qüestió es que s' ha acabat lo ball y encara no crech que m' hagi dit res de lo que vosté volia.

—Si vosté vol ballarém un altre ball y llavors...

—No gracias, no 's molesti. Primer vaji á casa l' Ortiz.

A n' en Ramonet li cauhen aquestas paraulas com dugas bombas, de tal manera que determina anarsen á retiro.

Sense despedirse ni del seu amic, ni de la seva ingrata, ni de l' alfombra... surt del saló y á la guardarropia demana l' abrich; pero com que no ha pres número, 's negan á fernhi entrega. Dona 'l nom del

seu amic, aquet es cridat y com que diu qu' ell ne respon los empleats están conformes en complaure 'l.

Com que no saben quinas son las prendas que demana, no li queda á n' en Ramonet altre recurs qu' entrar á dintre y buscarho ell mateix.

Entra, s' enfilá á dalt de la escala y quan, per casualitat ja ho ha trobat, vá per baixar; mes ¡oh mala sort! posa un peu en fals y ¡xapl! cau á sobre d' un conserje que despatxava y tots dos á terra trencantse 'l bastó y quedantli 'l sombrero de copa tan mal parat que no 'l podrà fer servir ni per fer volar coloms!

Rendit al pés de tanta fatiga, desenganyat, perdut y tantos, surt, agafa un cotxe y mana al cotxero que marxi al galop.

Arriba á casa seva, 's despulla y de distret qu' está 's fica á sota d' un matalás y á n' el mateix llit que dorm la minyona, aquesta crida, ell fuig corrents y per fi pren possessió del seu quarto y del seu llit. ¡¡¡Respirém!!! Tota la nit somia escalas, alfombras, boquillas trencadas, nassos sanguinolents, sombreros aixafats, criadas que pegan, balls y sobre tot á la Ramoneta, á n' aquella dona més ingrata que las bestias que 's menjan los seus fills.

L' endemá 'n Ramonet deya á tothom que s' havia divertit tant; mes duya 'l propòsit ferm de no assistir may més á cap ball.

Y vels! hi aquí l' sermó acabat.

Are vostés prenguin un poch de magnesia perque després d' haver barrejat (y aixó que som á la quaresma) xocolate, melindros, secalls, torradetas, jelats, *ponche*.... y mals de caps, per forsa han de trobarse una mica enfiats.

Me 'n descuidava. 'L dia que tinguin lo gust de tornar, los faré dos quartos de lo qu' es un sarahuista bragat.

TAUMALIPICH-TEMING.

UN COP D' ULL ALS TEATROS.

HAMLET PER EN MAUREL.

Si hém de dir la veritat fins lo dimars últim no vá veure 'l públich de Barcelona, per primera vegada, l' obra famosa de Ambrós Thomas. Fins are 's creya tothom que aquesta ópera no tenia més que un acte, l' acte quart, l' acte de Ofelia, de las flors y de la poesia. Y es perque fins are ningú havia vist la gran figura del protagonista interpretada per un artista de la talla de 'n Maurel.

¡Vaya una manera de cantar y de fer! ¡De fer sobre-tot! Los enemichs del género lirich se reconciliarian ab las óperas, si 'ls artistas encarregats de interpretarlas, reunissen á las condiciones vocals, lo sentiment dramàtic necessari pera crear un tipo, matisarlo ab los detalls compatibles ab las situaciones dramáticas y sostenirlo desde l' principi fins al terme de la representació.

Perque digan lo que vulgan, l' ópera es un doble espectáculo que recrea l' oído y la vista, y no será complet l' efecte si l' cantant se refia sols de la véu y descuida l' acció. En aquest cas, en lloch de vestir un traje y de accionar malament, pósis lo frach, agafi la solfa y surti á cantar en concerts. Llavors, sense 'ls contrasentits y las ridiculesas en que incorre las més de las vegadas, l' aplaudirém plens d' entusiasmo.

Pero desde l' moment que fá ópera, desde l' moment que canta y acciona, no n' hi ha prou que siga cantant, es necessari ademés que siga actor.

Fins á quin punt ho es lo célebre Maurel, no podem dirho sinó 'ls que dimars últim varem tenir la dita de tributarli una ovació tan calorosa com merescuda.

Y aixó que 'l gran artista passa, segons diuhen, disgustos de consideració... Y aixó que per accidents inevitables la representació del *Hamlet* ha sigut una especie de va-y-tot, gracias á la complacencia de la senyoreta Vazquez, que ab tres ó quatre dias d' estudi, no més, vá prestarse á sustituir en l' important paper de mara de *Hamlet*, á otras artistas que van desdise ó van estar malaltas.

Veritat es que ser mare de un artista tant gran com en Maurel, es sempre una cosa qu' estimula y halaga.

Hi havia més encare... Al demati deya en Maurel que se 'n tornava á París: á la tarde l' empresa anunciava que no; que cantaria encare que no fos més que una vegada... Y al vespre, á l' hora d' entrar lo gran artista, demanava disculpa al públich per no trobarse bé de véu, á consecuencia de las agitaciones de aquest dia.

Vá sortir, y estava perfectament caracterizat: lo traje, la figura, l' aspecte, 'ls moviments, tot vá avassallar al públich desde l' primer instant. ¿Qui es capás d' olvidarho? Una nota, per admirable que siga, surt y 's desvaneix sense deixar apenas un débil rastre. Una figura plástica queda grabada com una imatge en la memoria.

Maurel fá un *Hamlet* distint del que feya en Rossi; pero tant gran, tant ben comprés, tant filosofat, com puga serho la creació del eminent trágich italiá.

Es necessari veure'l sobre tot en las escenas finals

del acte primer, quan li surt l' espectre de son pare. ¡Quin geni, quina distinció, quins detalls més primorosos!... Lo públic, commogut i alborotat, tributantli una de las ovacions més grans y més espontànies que ha rebut may cap artista.

Desde aquell moment la representació va ser per ell una serie de triomfos: triomfo en l' escena muda ab Ofelia, triomfo en lo brindis, que va cantar lo ab una expressió arrobadora; triomfo durant l' escena dels comedians; triomfo quan va a matar al seu padastre y se'n arrepencheix per trobarlo resant y creure que si l' mata se'n anirà al cel, ab lo qual la seva venjansa quedarà incompleta, y triomfo gran, colossal en lo terceto y sobre tot en l' escena final del acte quart.

Lo teló va tenir que pujar un sens fi de vegades, y era de veure al gran artista, desententat en mostrars de agrahiment. En Maurel no sols sab mereixe las ovacions, sinó que las sab rebre. Lo públic hauria passat la nit cridantlo, pel gust de veure'l sortir a admetre 'ls aplausos. ¡Quina distinció mes seductora!

Y 'ls demés intérpretes?

Dèu n' hi doret.

Va ser una representació afortunada, com si en Maurel ho avassallés tot.

La Torressella, encare que freda com una estàtua de glàs, va cantar com sols ella sab.

La Vazquez va fer més, molt més de lo que tothom esperava. Es una artista tant modesta com discreta y estudiant. Mirinse que apendre's aquell paper en quatre dias y sortirse'n com se'n va sortir no ho haurien fet molts artistes de nota. En la gran escena ab en Maurel va identificarse perfectament ab la situació. Semblava que s' enmirallés ab lo famós artista. ¡Ah, senyor Maurel, deixis veure sovint, y farà un gran bé al art lirich dramàtic!

En Vidal, bè: en l' oració va tenir un gran aplauso. Los cors regulars.

Y l' orquesta hauria pogut anar millor. En lo ball fins va fer una espifada. Si las ballarinas haguessen caigut de bigotis, vosté n' hauria tingut la culpa, senyor Mancinelli.

Lo públic va sortir satisfet del espectacle, y consensu de que per admirable que siga la veu de un tenor, com en Gayarre o en Massini, no s' anyora y se'n pot prescindir quan trepitja l' escena un artista tant colosal com en Maurel.

Y això que no estava bè de veure, segons va anunciar-se.

¡Qué hauria succehit si hagués estat bè?...

Vaja, senyor Maurel, que tinga un felis viatge, y per la primavera no s' olvidi de venírs a veure.

Vosté es dels que poden presentarse ab tota confiança, perque son indiscutibles. La horrorosa fiera del públic del Liceo, tant amiga de destrossar reputacions, jau mansoya als seus peus. L' art de vosté la té fascinada.

N. N. N.

DE BON MATÍ.

Conech una noya
bonica y gentil,
com ella, d' hermosa,
jo cap més n' he vist.
Floreta galana
de tall exquisit,
ayrosa auclleta
del vol més subtil,
que vola ufana
llensant gracias mil.
¡Ay, que n' es d' hermosa
la noya qu' he vist!

Com dos estrelletes
sos ulls son divins,
sos cabells son rossos
com d' or del més fi,
sas galas fresquetes
com rosas d' abril
y clavells sos llavis
de l' encés carmí,
sent conjunt sa cara
de gracia a desdir.
¡Ves si n' es d' hermosa
la noya qu' he vist!

Pues jo la vaig veure,
la noya que 'us dich,
la vaig veure un dia,
lo sol al sortir
tot cullint floretas
poncellas obrint.
—Per qui son las rosas
que culliu, per qui?
y ella vergonyosa
va fer un sonris.
¡Ay que n' es d' hermosa
la noya qu' he vist!

Arribant al poble,
al punt preguntí
qui n' era la noya
que, de bon matí

tot cullint floretas
me feu un sonris
y 'm varen respondre:
—La que voleu dir,
es la neboteta
del rector d' aquí.
¡Anèu al darrera
a Mossen Magil!

BONIFACI.

ESQUELLOTS.

A Madrid están preparant la caixa a l' industria espanyola.

La mort de la industria ha de ser lo resultat inevitable de aquest gran disbarat económic.

—Per fortuna, dirán los ministerials, la caixa de la industria sortirà barata: la forrarem ab pany y clau.

La soirée donada 'l dissapte en lo Circol Francés a la qual varem ser invitats galantment, nos proporcioná una nit deliciosa.

Van pendre part en ella l' immens guitarrista Tárrega, un germà de aquest que ab tot y ser molt jove toca 'l violi ab sentiment y gust y 'l pianista Sr. Piñol, qu' en punt a execució correcta y neta no 's queda endarrera de ningú.

Los francesos van entusiasmar-se sobre tot, al sentir a n' en Tárrega... Ja veuen com si ells tenen la República, nosaltres tenim aquí també cosas molt bonas.

Si en lloch de ser escriptor fos caricaturista m' entretingria en pintar gráficamente los apuros de un académico de la llengua.

Lo posaria mirant y remirant un cotxe de tranvia y buscantli 'l sexo.

Perque segons lo penúltim diccionari de la Academia, tranvia era femella.

Y segons l' última edició es mascle.

Vaja, are diguin qu' es impossible cambiar de sexo.

Se tracta de fundar a Tortosa, patria de Cabrera, una universitat católica. Y lo més bonich es que s' admetran al efecte 50,000 accions de 50 duros cada una.

¡Bombal!

No 'm creya que per un negoci de llana fos necessari un capital de 2.500,000 duros.

¡Oh, y son capassos de trobarlos!

Avants, en temps de Jesucrist, lo diner se 'n anava ab lo pecat. Avuy se 'n va ab la religió.

Aixis com l' iman té la virtut d' atreure 'l ferro, los diis dels capellans tenen la virtut de atreure las dobles de cinch duros.

Y quina manera d' enganxars'hi! Ni tocant l' himne de Riego son capassos de saltar a terra.

Escena:

Era diumenje y 'l Rosari de l' Aurora passava per la Plassa d' Urquinaona.

No se qui, tal vegada la sombra venerable de aquell prelat tant virtuós com enemich de la carlinalla, va disparar un petardo, per lo tremendo, sobrenatural.

¡Creuran vostés que 'l rosari va desferse? Donchs s' enganyan. Ni siquiera 'ls que hi anavan van impresionarse.

—¡Quanta devoció! dirán alguns.

—Donchs s' enganyan de mitj a mitj: no alló no es devoció ni tal aca. Es simplement tenir las orellas acostumbradas als espatechs.

La major part, sinó tots, los que surten a dir lo Rosari de la Aurora, corrian ab lo trabuch al coll, per la montanya.

Y quant ne peta un, ni siquiera clouhen las pestanyas.

Victor Hugo acaba de cumplir lo seu 83 aniversari, y Paris en pés li ha prodigat una ovació inmensa, indescriptible.

Entre 'ls periódichs que li han dedicat tot lo número, s' hi conta *Le Figaro*, que publica un calendari complet de efemerides, dia per dia del any, referents totas ellas a actes honrosos o meritoris del gran poeta.

Lo *Figaro* es clerical y Victor Hugo racionalista. Diltosas mil voltas las nacions que ab tanta unanimitat de sentiments, saben consagrar la gloria de sos fills més ilustres.

Se queixa un periódich de la gran ilustració de un empleat encarregat de la expendició de cédulas personals, que al omplir la cédula de un tal Domingo Jaimeandreu, va posarli:

«Domingo Jaime Andrés.»

Aixis, aixis... A las oficinas del Estat hi ha que parlar castellá.

Aixó es lo que 's figurava aquell que va anar per un document a cala ciutat, y al preguntarli com se deya, va respondre.

—Pablo Xinxuela (se deya Xinxola).

—Qué profesión?

—Mañan.

—Y su padre de Vd.

—Mi padre... mi padre... (respongué gratantse 'l cap) mi padre todavía no existe.

Lo pobre minyó volia dir que s' havia mort.

Per acabar los ne contaré una arreglada del francés. Se tracta de una manresana molt caya que de aquí aquí viu a Barcelona, d' aquí aquí viu a Manresa.

—Y bè, senyora, ¿qué l' hi agrada més viure a Manresa o a Barcelona?

—Jo li diré: pel meu gust voldria tenir un peu a Barcelona y un altre a Manresa.

—Donchs, sent aixis, lo meu gust seria estarme sempre a Tarrassa.

Inútil dir que Tarrassa es mitj camí just entre Manresa y Barcelona.

TRENCA-CAPS.

XARADA.

I.

Sent musical la primera
en la solfa ho trobarás;
tenint segona-invertida
moltes cosas lograrás.
Tercera, n' es una planta
tant pel bó com pel malalt;
la quarta sols una lletra
de las que 'n diuhen vocals.
Per acabar la xarada
vaig a posar punt final:
jo quart-hu-dos a la Tot,
qu' es un tipo angelical.

J. PRATS Y N.

II.

A pesar que 's diu Total
la filla de D. Simon,
es tant segona-segon
y tant pedás d' animal
que may hu parla, com cal.

L. MILLA.

LOGOGRIFO NUMÉRICH.

1 2 3 4 5 6 7 — Nom de home.
1 2 3 4 5 6 — Diada senyalada.
1 2 5 7 6 — Nom de dona.
1 2 7 6 — Utensili de cuyna.
1 2 5 — Nom de home.
1 2 — Un aliment.
1 — Una consonant.

CONVERSA.

—Mira, noy, per Pasqua t' has de casar ab la Rosa.
—Jo no m' hi vull casar, sempre esteu ab la mateixa cansó.

—Gran bordegás, ¿per qué?

—Perque no vull viure ab la...

—¿Ab qui?

—Búsquin que ja ho havém dit.

ORELLUT DEL BRUCH.

GEROGLIFICH.

×
R
IIII
O
SAR
III
A

UN LLEPA-FILS.

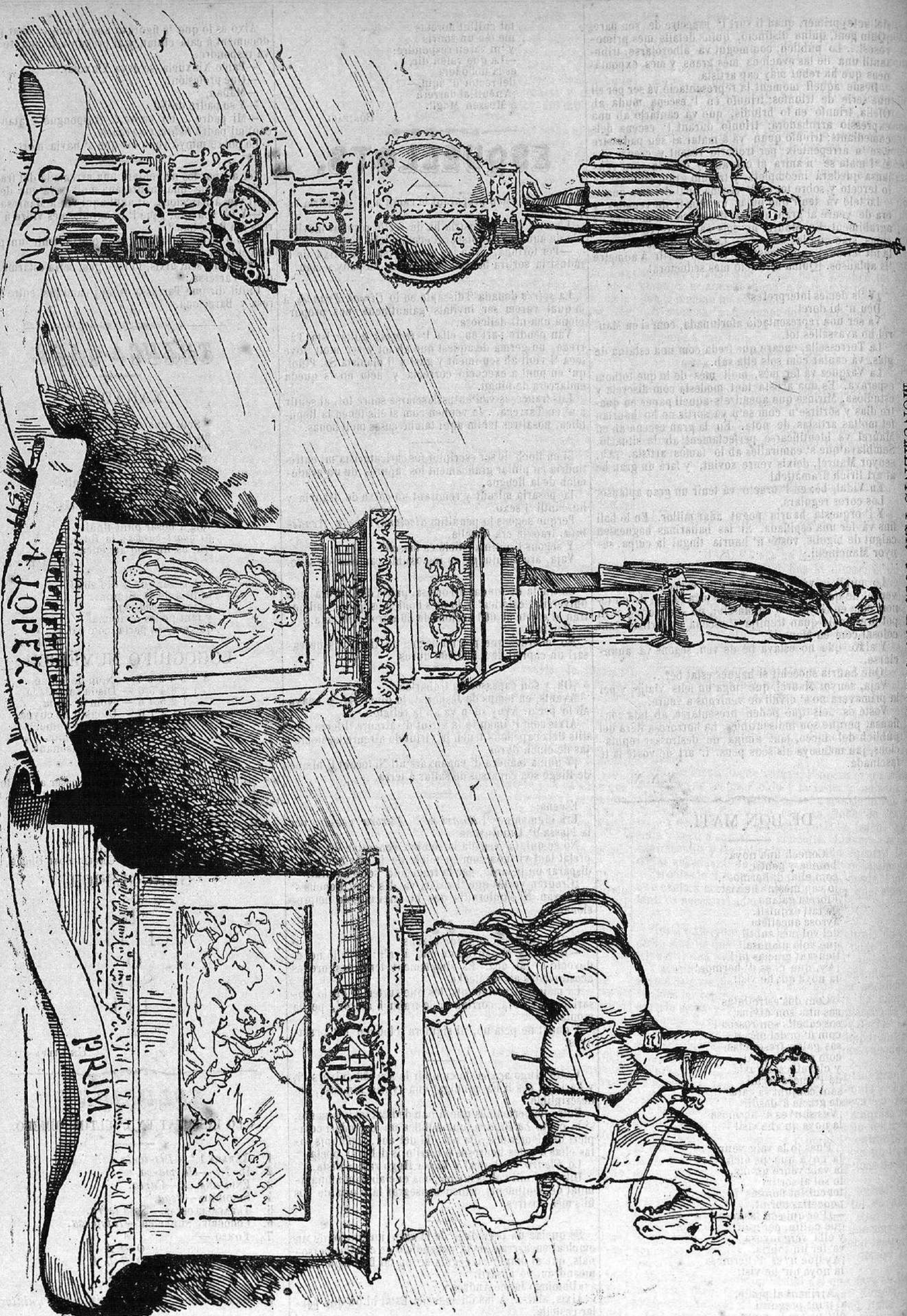
SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO.

1. XARADA 1.^a — Pis-to-la-da.
2. Id. 2.^a — Ha-ma-ca.
3. ENDAVINALLA. — Carta.
4. SINONIMIA. — Pega.
5. TRENCA-CLOSCAS. — Sota terra.
6. LOGOGRIFO-NUMÉRICH. — Ildefonsa.
7. ROMBO. —

A
O D A
A D E L A
A L A
A

8. GEROGLIFICH. — Com mes quintas mes quintos.

Al que la vâ descubrir.

Al que la vâ explotar.

Al que se la volia pulir.